

P7_TA-PROV(2009)0022

Zabójstwa obrońców praw człowieka w Rosji

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 września 2009 r. w sprawie zabójstw obrońców praw człowieka w Rosji

Parlament Europejski,

- uwzględniając poprzednie rezolucje w sprawie Rosji, zwłaszcza z dnia 25 października 2006 r. w sprawie zabójstwa rosyjskiej dziennikarki Anny Politkowskiej¹ i z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie ataków na obrońców praw człowieka w Rosji oraz procesu w sprawie morderstwa Anny Politkowskiej²,
 - uwzględniając oświadczenie prezydencji wydane w imieniu Unii Europejskiej dnia 12 sierpnia 2009 r. w sprawie zabójstwa czeczeńskiej obrończyni praw człowieka Zaremy Sadulajewej i jej męża Alika Dżabraiłowa,
 - uwzględniając umowę o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską a Federacją Rosyjską, która weszła w życie w 1997 r. i która została przedłużona do czasu jej zastąpienia przez nową umowę,
 - uwzględniając trwające negocjacje nowej umowy określającej nowe, kompleksowe ramy dla stosunków UE-Rosja,
 - uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Deklarację Narodów Zjednoczonych o obrońcach praw człowieka i Deklarację ONZ w sprawie praw i obowiązków jednostek, grup i organów społecznych na rzecz promowania i ochrony powszechnie uznawanych praw człowieka i wolności podstawowych,
 - uwzględniając art.122 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że jako członek Rady Europy i Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) Rosja zobowiązała się do ochrony i promowania praw człowieka, praw podstawowych i praworządności,
- B. mając na uwadze, że ściślejsza współpraca i dobrosąsiedzkie stosunki pomiędzy UE a Rosją mają podstawowe znaczenie dla stabilności, bezpieczeństwa i dobrobytu całej Europy,
- C. mając na uwadze, że UE ma na celu strategiczne partnerstwo z Rosją oparte na wartościach demokracji, przestrzeganiu praw człowieka i na praworządności,
- D. mając na uwadze, że mamy do czynienia z niepokojącym pogarszaniem się sytuacji obrońców praw człowieka, zwłaszcza na Północnym Kaukazie,
- E. mając na uwadze, że działalność organizacji praw człowieka, takich jak „Memoriał” i „Demos”, jest kluczowa dla powstania stabilnego i wolnego społeczeństwa; mając na uwadze, że rosyjski rząd powinien w związku z tym być dumny z ważnej roli, jaką

¹ Dz.U. C 313 E z 20.12.2006, s. 271.

² Dz.U. C 58 E z 12.3.2009, s. 180.

odgrywają te organizacje,

- F. mając na uwadze, że Stanisław Markelow, adwokat broniący praw człowieka, który reprezentował zamordowaną dziennikarkę Annę Politkowską, został zamordowany dnia 20 stycznia 2009 r. wraz z dziennikarką Anastazją Baburową, która zginęła próbując go zasłonić,
- G. mając na uwadze, że dnia 10 lipca 2009 r. ciało Andrieja Kułagina, działacza praw człowieka, zostało znalezione w kamieniołomach w Pietrozawodzku, dwa miesiące po jego zaginięciu,
- H. mając na uwadze, że Natalia Estemirova, szefowa organizacji „Memoriał” w Czeczenii, została porwana dnia 15 lipca 2009 r. w Groznm, po czym znaleziono ją martwą w sąsiedniej Inguszetii; mając na uwadze, że Parlament Europejski uczcił minutą ciszy pamięć Natalii Estemirowej podczas posiedzenia dnia 16 lipca 2009 r.; mając na uwadze, że po tym morderstwie działalność „Memoriału” w Czeczenii została zawieszona,
- I. mając na uwadze, że we wrześniu w Moskwie ma się rozpocząć proces o zniesławienie z powodu skargi złożonej przez czeczeńskiego prezydenta Ramzana Kadyrowa przeciw Olegowi Orłowowi, szefowi Ośrodka Praw Człowieka „Memoriał”, którego prezydent oskarżył o zniesławienie z powodu oświadczenia opublikowanego 15 lipca 2009 r. przez O. Orłowa na stronie internetowej „Memoriału”, w którym oskarżył on prezydenta Ramzana Kadyrowa o to, że jest zamieszany w zabójstwo Natalii Estemirowej,
- J. mając na uwadze, że dnia 10 sierpnia 2009 r. czeczeńscy działacze praw człowieka Zarema Sadułajewa i jej mąż Alik Dżabraiłow, pracujący dla organizacji humanitarnej „Ratujmy pokolenie”, zostali uprowadzeni z biura w Groznm, po czym następnego dnia znaleziono ich martwych,
- K. mając na uwadze, że dnia 3 grudnia 2008 r. do znajdujących się w Sankt Petersburgu biur Ośrodka Badań i Informacji „Memoriał” wtargnęli zamaskowani mężczyźni z rosyjskiej Prokuratury Generalnej, po czym skonfiskowali dyski twarde i płyty kompaktowe zawierające całą bazę danych o tysiącach ofiar stalinowskich represji; mając na uwadze, że bazy danych zostały „Memoriałowi” zwrócone nakazem sądowym,
- L. mając na uwadze, że dnia 3 września 2009 r. budynki, w których mieszkają Oleg Orłow, szef ośrodka praw człowieka „Memoriał”, i jego współpracownik Aleksander Czerkasow, zostały przeszukane przez rządowych oficerów śledczych podających się za pracowników organów podatkowych,
- M. mając na uwadze, że dnia 3 września 2009 r., dwa miesiące po wydaniu nakazu ponownego osądzenia trzech podejrzanych uniewinnionych w lutym br., rosyjski Sąd Najwyższy zarządził nowe śledztwo w sprawie zabójstwa Anny Politkowskiej,
- N. mając na uwadze liczne skargi składane przez obywateli Rosji w Europejskim Trybunale Praw Człowieka w Strasburgu,
 - 1. całkowicie potępia nękanie i ataki na życie obrońców praw człowieka, prawników i dziennikarzy w Rosji i głęboko nad nimi ubolewa;
 - 2. wzywa rosyjskie władze do uczynienia wszystkiego, co w ich mocy, aby zapewnić ochronę

obrońcom praw człowieka, zgodnie z Deklaracją ONZ w sprawie praw i obowiązków jednostek, grup i organów społecznych na rzecz promowania i ochrony powszechnie uznawanych praw człowieka i wolności podstawowych; wzywa w szczególności odpowiedzialne władze do stworzenia warunków, które pozwolą organizacji „Memorial” i innym organizacjom praw człowieka na wznowienie działalności w Czeczenii w bezpiecznej atmosferze; z zadowoleniem przyjmuje zwrot archiwum skonfiskowanego organizacji „Memorial” w Sankt Petersburgu po wtargnięciu dokonanym dnia 4 grudnia 2008 r.;

3. wzywa władze Federacji Rosyjskiej do szybkiego, gruntownego, skutecznego i niezwłocznego przeprowadzenia śledztwa w sprawie tych zabójstw i do postawienia przed sądem osób za nie odpowiedzialnych i zamieszanych w zabójstwa;
4. podkreśla, że panująca w Czeczenii bezkarność prowadzi do destabilizacji całego regionu Północnego Kaukazu;
5. odnotowuje lipcowy telegram rosyjskiego prezydenta Dmitrija Miedwiediewa skierowany do organizacji praw człowieka „Memorial”, w którym deklaruje on zobowiązanie do przeprowadzenia gruntownego śledztwa w sprawie zabójstwa Natalii Estemirowej;
6. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę prezydenta Dmitrija Miedwiediewa zmierzającą do zmiany ustawy o działalności organizacji pozarządowych mającą na celu złagodzenie niektórych ograniczeń i utrudnień w rejestracji rosyjskich organizacji pozarządowych oraz oczekuje znaczącej poprawy;
7. z zadowoleniem przyjmuje decyzję rosyjskiego Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2009 r. w sprawie wznowienia śledztwa dotyczącego zabójstwa Anny Politkowskiej i połączenia śledztw w sprawie trzech mężczyzn uniewinnionych w pierwszym procesie ze sprawą domniemanego zabójcy Rustama Machmudowa i tych, którzy go finansowali; wzywa do jak najszybszego rozpoczęcia procesu, do prowadzenia rozprawy z udziałem ławy przysięgłych oraz do dopuszczenia wszystkich dziennikarzy i mediów do procesu;
8. wzywa do nadania większego tempa konsultacjom UE-Rosja na temat praw człowieka oraz do otwarcia tego procesu konsultacji na rzeczywisty wkład Parlamentu Europejskiego, Dumy Państwowej, rosyjskich władz sądowniczych, społeczeństwa obywatelskiego oraz organizacji praw człowieka; wzywa Rosję do pełnego przestrzegania zobowiązań wynikających z członkostwa w OBWE i Radzie Europy, w tym przestrzegania prawa do zrzeszania się i prawa do pokojowych demonstracji; podkreśla swe stanowisko, zgodnie z którym ochrona praw człowieka powinna być kwestią priorytetową w programie następnego szczytu UE-Rosja i stać się integralną częścią nowej umowy między UE i Rosją;
9. wzywa władze rosyjskie do zastosowania się do wszystkich orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i do bezzwłocznego ratyfikowania dodatkowego protokołu nr 14 do Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w sprawie reformy systemu kontroli Konwencji;
10. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, rządowi i parlamentowi Federacji Rosyjskiej, OBWE i Radzie Europy.